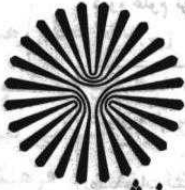

۲۳۸۹ ۳۳۷

دانشگاه پیام نور

اصول برنامه ریزی درسی

www.ketab.ir

سعید طالبی سعید مظلومیان محمدحسن صیفا

شناسنامه	: طالبی، سعید، ۱۳۵۴ - Talebi, Saeed
عنوان و نام پدید آور	: اصول برنامه ریزی درسی / سعید طالبی، سعید مظلومیان، محمدحسن صیف ؛ ویراستار علمی حسن کرملیان.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: سیزده، ۱۴۸ ص: نمودار.
فروست	: دانشگاه پیام نور؛ ۳۰۶۶. گروه علوم تربیتی ؛ ۱/۲۰۰.
شابک	: 978 - 964 - 14 - 1117 - 8
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۴۵ - ۱۴۸.
موضوع	: برنامه ریزی درسی -- آموزش برنامه های Educational planning -- Programmed instruction برنامه ریزی درسی -- راهنمای آموزشی (عالی) Lesson planning -- Study and teaching (Higher) برنامه ریزی درسی -- آزمون ها و تمرین ها (عالی) Lesson planning -- Examinations, questions, etc. (Higher)
شناسه افزوده	: مظلومیان، سعید، ۱۳۴۶ -
شناسه افزوده	: صیف، محمدحسن، ۱۳۵۵ -
شناسه افزوده	: کرملیان، حسن، ویراستار
رده بندی کنگره	: ۳۷۵/۰۰۱
رده بندی دیویی	: ۹۲۱۸۹۳۰
شماره کتابشناسی ملی	: فیبا
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

دانشگاه پیام نور

اصول برنامه ریزی درسی

مؤلفان: سعید طالبی - سعید مظلومیان - محمد حسن صیف

ویراستار علمی: دکتر حسن کرملیان

تهیه و تولید: مرکز انتشارات دانشگاه پیام نور

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۱۴ - ۱۱۱۷ - ۸

ISBN: 978 - 964 - 14 - 1117 - 8

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی های دانشگاه پیام نور مجاز است و فروش آن

در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد شد.

(تولید، خلاصه‌داری، نشر، ترجمه، چاپ، تکثیر، توزیع، تهیه محتوای الکترونیکی و هرگونه استفاده دیگری از این اثر یا بخشی از آن ممنوع است. طرح جلد و غیره بدون اخذ مجوز کتبی از معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه پیام نور، خلاف مقررات و تعرض به حقوق مادی و معنوی نشر است و متخلفین وفق قانون حمایت از مولفان، مستفان و هنرمندان دارای مسئولیت حقوقی و کیفری بوده و تحت پیگرد قرار می‌گیرند. ضمن اینکه مسئولیت صحت و سقم مطالب اثر و رعایت حقوق مادی و معنوی درج مطالب دیگران و پاسخگویی به هرگونه شکایت از سوی سایر اشخاص حقیقی و حقوقی، برعهده پدیدآورندگان است.)

(این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است)

سایت فروش اینترنتی: <http://digibook.pnu.ac.ir>

چاپ:	اول
شمارگان:	۲۰۰۰
قیمت:	۶۷۰,۰۰۰

فهرست مطالب

یازده	پیشگفتار
۱	بخش اول: برنامه درسی
۳	فصل اول: تعاریف و گفتمان‌های معاصر برنامه درسی
۳	هدف‌های یادگیری
۳	مقدمه
۴	وجه مشترک بین برنامه‌ریزی آموزشی و برنامه‌ریزی درسی
۵	وجه تفاوت بین برنامه‌ریزی آموزشی و برنامه‌ریزی درسی
۵	تعاریف برنامه درسی
۸	گفتمان‌های معاصر حوزه برنامه درسی
۸	گفتمان‌های سیاسی
۹	گفتمان‌های پدیدارشناسی
۹	گفتمان‌های زیبایی‌شناختی
۱۰	گفتمان‌های پساساختارگرایی
۱۱	گفتمان‌های بین‌المللی
۱۳	خلاصه فصل اول
۱۴	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل اول
۱۵	خودآزمایی تشریحی فصل اول
۱۷	بخش دوم: طراحی برنامه درسی
۲۱	فصل دوم: مبانی طراحی برنامه درسی
۲۱	هدف‌های یادگیری

پیشگفتار

با عنایت به نقشی که آموزش و پرورش در رشد و تعالی انسان‌ها دارد و نیز با توجه به اینکه تأمین آموزش برای همگان یکی از حقوق انسان‌ها است از این‌رو مسئولان هر جامعه ملزم‌اند که فرصت‌های آموزشی لازم را برای کودکان، نوجوانان و جوانان این مرز و بوم فراهم کنند و پیشاپیش به تمهید مقدمات و تدارک امکانات آموزشی لازم برای افراد واجب‌التعلیم دست یابند.

مؤلفین، خود، سال‌ها چه به‌عنوان دانش‌موز، دانشجو و چه به‌عنوان معلم شاهد این واقعیت بوده‌اند که بسیاری از معلمان و استادان، به‌جای تربیت انسان متفکر، نقاد و خلاق همواره درصدد انباشتن ذهن از اطلاعات بوده‌اند و برنامه درسی را تنها به‌عنوان مجموعه‌ای از دروس یا فهرست رئوس مطالب یا برنامه زمانی برای تدریس دروس یا فهرست مطالب یا برنامه زمانی برای تدریس دروس محدود می‌کنند. اگرچه برنامه درسی خواه با مبنا قرار دادن انتشار نخستین کتاب یا عنوان برنامه درسی و خواه با مبنا قرار دادن تأسیس اولین گروه دانشگاهی با این نام، باید رشته‌ای جوان به‌شمار آورد؛ اما این عدم آگاهی و محدود کردن برنامه درسی را نمی‌توان به جوان بودن رشته برنامه درسی، محدود کرد. در طی این سال‌های نسبتاً کوتاه، آثار فراوانی در این رشته به چاپ رسیده است که تعداد آن‌ها تا سال ۲۰۰۱، پنجاه و سه هزار و نهصد و سه جلد رسیده است و چنانکه قدمت آن رشته ۸۲ سال در نظر گرفته شود، به‌طور متوسط در هر سال حدود ۶۶ اثر تخصصی در آن تألیف شده است و اگر قدمت این رشته ۶۳ سال در نظر گرفته شود، این رقم به حدود ۸۶ کتاب در سال افزایش می‌یابد، اما در کشور ما، سال انتشار نخستین کتاب در این رشته ۱۳۵۶ شمسی است و تأسیس این رشته در دانشگاه‌های کشور در مقطع کارشناسی ارشد و دکترا به حدود ۱۳۶۸ بازمی‌گردد و

فعالیت علمی جدی در این حوزه، عمدتاً متعلق به سال ۱۳۵۶ به بعد بوده است. مجموع آثار انتشار یافته در حوزه برنامه درسی - اعم از ترجمه یا تألیف - کمتر از ۲۰ مورد است که از سال انتشار اولین اثر تخصصی (۱۳۵۶) متوسط کتاب‌های منتشر شده در این رشته در هر سال حدود ۰/۷ است (مهرمحمدی، ۱۳۸۱: ۸) که اعداد و ارقام همگی بیانگر این واقعیت است که مجموعه آثار منتشر شده در این حوزه علمی بسیار اندک و ناچیز است؛ لذا تألیف کتابی در زمینه برنامه درسی ضرورت دارد. ساختار کتابی که پیش رو دارید، بر اساس نظریه بوشامپ در خصوص برنامه درسی و حاصل مطالعه و جمع‌بندی کتب، مقالات و سایر منابعی است که در خصوص برنامه درسی در دسترس بوده است. بوشامپ در کتاب «نظریه برنامه درسی» معتقد است که برنامه درسی، دارای دو حوزه است که این دو حوزه عبارت‌اند از:

۱. طراحی برنامه درسی

طراحی برنامه درسی، به فرایند مشخص کردن عناصر برنامه درسی و گنجاندن آن‌ها در برنامه اشاره می‌کند. به‌طور کلی عناصری که می‌تواند در برنامه درسی گنجانده شود عبارت‌اند از: هدف‌ها و مقاصد، محتوا یا موضوعات درسی، فعالیت‌ها و تجربیات یادگیری، روش تدریس و ارزشیابی.

۲. مهندسی برنامه درسی

مهندسی برنامه درسی شامل سه عنصر فرایند برنامه درسی، اجرا و ارزشیابی می‌باشد عنصر فرایند برنامه درسی شامل سه عنصر نظری خاستگاه برنامه درسی، شرکت‌کنندگان در برنامه درسی، میزان انعطاف تعبیه‌شده در برنامه درسی (میزان توجه به واقعیت محلی) است.

به همین دلیل مؤلفین، سعی کرده‌اند که بر اساس مراحل مذکور کتابی در زمینه برنامه درسی تألیف کنند بنابراین مطالب این کتاب مشتمل بر ۳ بخش است:

بخش اول: برنامه درسی

در این بخش به بررسی وجوه تمایز بین برنامه درسی و آموزشی و همچنین تعاریفی که از برنامه درسی ارائه شده است، پرداخته شده است.

بخش دوم: طراحی برنامه درسی

در این بخش به بررسی مبانی اطلاعاتی برای طراحی برنامه درسی که شامل مبانی

روان‌شناختی، جامعه‌شناختی، دانش و مبانی فلسفی برنامه درسی است. پرداخته می‌شود، علاوه بر این، در این بخش به بررسی هدف، محتوا، روش تدریس و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی پرداخته شده است.

بخش سوم: مهندسی برنامه درسی

این بخش به بررسی مهندسی برنامه درسی یا نظام برنامه‌ریزی درسی پرداخته می‌شود و به بررسی مؤلفه‌هایی که بوشامپ برای مهندسی برنامه درسی مشخص کرده است می‌پردازد بنابراین در این فصل به بررسی فرایند، اجرا و ارزشیابی برنامه‌ریزی درسی پرداخته شده است.

در پایان امیدواریم این اثر مورد توجه معلمان و علاقه‌مندان به عرصه تعلیم و تربیت قرار گیرد. در ضمن از همه استفاده‌کنندگان محترم خصوصاً صاحب‌نظران، اساتید و دانشجویان تقاضا می‌شود پیشنهادها و نظرات اصلاحی خود را از طریق ایمیل‌های زیر به اطلاع مؤلفین کتاب برسانند.

- Saeed talebi@ Gmail.com
- S_mazloumiyan @ Pnu.ac.ir
- H_seyf @ Pnu.ac.ir

مؤلفان